EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 28.9.2026
COM(2026) 509 final

POROČILO KOMISIJE

EVROPSKEMU PARLAMENTU

o dejavnostih in posvetovanjih usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja iz člena 31 Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

1. Uvod

Člen 31(4) Uredbe (EU) 2019/125 z dne 16. januarja 2019 (v nadaljnjem besedilu: Uredba) o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje[1], določa, da mora Komisija Evropskemu parlamentu predložiti letno poročilo o dejavnostih, preverjanjih in posvetovanjih usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja. Pri pripravi poročila je treba ustrezno upoštevati potrebo po tem, da se ne sme spodkopavati komercialnih interesov fizičnih ali pravnih oseb.

To poročilo vsebuje informacije o dejavnostih usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja v letu 2025.

2. Regulativni okvir

Cilj Uredbe je z omejevanjem trgovine z določenim blagom preprečiti izvrševanje smrtne kazni na eni strani ter mučenje in drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje v državah zunaj EU na drugi strani. Uredba razlikuje med:

— blagom, ki je praktično uporabno zgolj za izvršitev smrtne kazni, za mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje (Priloga II), ter
— blagom, ki bi se lahko uporabilo za mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje (Priloga III) ali za izvršitev smrtne kazni (Priloga IV), vendar se lahko uporablja tudi v drug zakonit namen, kot je kazenski pregon ali terapevtski namen.

Za trgovino z blagom iz prilog II, III in IV veljajo nekatere omejitve. Uredba zlasti:

i. prepoveduje uvoz v EU, izvoz iz nje in tranzit prek nje za blago, navedeno v Prilogi II, ki je praktično uporabno zgolj za izvršitev smrtne kazni ali mučenje. Prepoveduje zagotavljanje posredniških storitev in tehnične pomoči, povezane s takim blagom, vključno z usposabljanjem za njegovo uporabo. Prepoveduje tudi oglaševanje takega blaga v tiskanih medijih, na internetu, televiziji ali radiu ter njegovo razstavljanje ali ponujanje za prodajo na razstavi ali sejmu;

ii. zahteva predhodno dovoljenje za vsak primer posebej za izvoz blaga s seznama v Prilogi III, ki bi se lahko uporabilo za mučenje, vendar se lahko uporablja v druge zakonite namene (npr. za kazenski pregon). Predhodno dovoljenje se zahteva tudi za zagotavljanje tehnične pomoči ali posredniških storitev, povezanih s to kategorijo blaga. Priloga III ne zajema:

    a) strelnega orožja, za katero se uporablja Uredba (EU) št. 258/2012[2];
    b) blaga z dvojno rabo, za katero se uporablja Uredba (EU) 2021/821[3], ali

[1] UL L 30, 31.1.2019, str. 1. Uredba Sveta (ES) št. 1236/2005 z dne 27. junija 2005 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje (UL L 200, 30.7.2005, str. 1), ki je bila večkrat spremenjena, je bila nato kodificirana z Uredbo (EU) 2019/125.

[2] Uredba (EU) št. 258/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o izvajanju člena 10 Protokola Združenih narodov o nedovoljeni proizvodnji strelnega orožja, njegovih sestavnih delov in streliva ter trgovini z njimi, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (Protokol ZN o strelnem orožju), uvedbi izvoznih dovoljenj za strelno orožje, njegove sestavne dele in strelivo ter ukrepih glede njihovega uvoza in tranzita (UL L 94, 30.3.2012, str. 1).

c) blaga, za katero veljajo pogoji iz Skupnega stališča Sveta 2008/944/SZVP[4];

iii. ureja trgovino z blagom iz Priloge IV, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni (npr. z vbrizganjem smrtonosnega odmerka), lahko pa se uporablja tudi za zakonite terapevtske namene. Uvedeno je bilo posebno dovoljenje („splošno izvozno dovoljenje Unije“) za nadzor izvoza takega blaga in za preprečevanje njegovega prenosa za uporabo pri usmrtitvah z vbrizganjem smrtonosnega odmerka, ne da bi se pri tem omejila trgovina z njim za zdravstvene, veterinarske ali druge zakonite namene.

3. Dejavnosti usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je bila ustanovljena s členom 15c Uredbe (EU) 2016/2134 Evropskega parlamenta in Sveta[5], da bi obravnavala vprašanja v zvezi z uporabo Uredbe.

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja deluje kot platforma, v okviru katere si strokovnjaki držav članic in službe Komisije izmenjujejo informacije o upravnih praksah in razpravljajo o vprašanjih, povezanih z razlago Uredbe, tehničnih vprašanjih glede blaga na seznamih, razvoju, povezanem z Uredbo, in vseh drugih vprašanjih, ki bi se lahko pojavila. Poleg tega se v skladu z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje[6] Komisija s skupino posvetuje pri pripravi delegiranih aktov.

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja se je v letu 2025 sestala dvakrat, in sicer 12. junija in 11. decembra v virtualni obliki, da bi izmenjala informacije o več vprašanjih (povzetih spodaj) v zvezi z izvajanjem Uredbe.

3.1 Razvoj dogodkov v zvezi s temeljnim aktom

Komisija je na podlagi člena 24 Uredbe (EU) 2019/125 pooblaščena za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 29 za spreminjanje prilog k Uredbi. Komisija se je o delegiranem aktu o spremembi prilog II in III k Uredbi posvetovala s strokovnjaki iz držav članic in deležniki prek javnega spletnega posvetovanja. Predlog je sprejela 21. maja 2025. Delegirani akt razširja področje uporabe prilog II in III, da se obravnavajo razvijajoči se mednarodni varnostni trg in spremembe pri uporabi opreme za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj.

Evropski parlament in Svet predlogu nista nasprotovala. Delegirana uredba Komisije (EU) 2025/928[7] je bila 31. julija 2025 objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* in je začela veljati dvajseti dan po objavi. Delegirani akt je bil sprejet kot odziv na porast mučenja in drugega grdega ravnanja v okoljih, kjer osebam ni odvzeta prostost, v številnih delih sveta.

---

[3] Uredba (EU) 2021/821 z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo (prenovitev) (UL L 206, 11.6.2021, str. 1).
[4] Skupno stališče Sveta 2008/944/SZVP, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme (UL L 335, 13.12.2008, str. 99), kakor je bilo spremenjeno.
[5] Uredba (EU) 2016/2134 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2016 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1236/2005 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje (UL L 338, 13.12.2016, str. 1).
[6] UL L 123, 12.5.2016, str. 1.
[7] UL L, 2025/928, 31.7.2025.

3.2 Informacije o trgovini: sporočanje podatkov

Komisija je usklajevalni skupini za preprečevanje mučenja predstavila trenutno stanje v zvezi z letnim poročilom iz člena 26(3) Uredbe. Ponovno je opozorila na nedavno razvito funkcionalnost, v okviru katere so organi v državah članicah pozvani, naj zahtevane podatke za namene poročanja naložijo neposredno v knjižnico **elektronskega sistema za blago z dvojno rabo (DUeS)** v modulu, ki je povezan z uredbo o preprečevanju mučenja. Namen tega je racionalizirati in olajšati združevanje podatkov v vseh državah članicah. Zbrane informacije vključujejo zlasti odločitev o vlogi, vrsto blaga, namembni kraj izvoza in končno uporabo. Ti elementi so vključeni v zgoraj navedeno letno poročilo Komisije. Poročilo je bilo po sprejetju[8] predloženo usklajevalni skupini za preprečevanje mučenja. Za lažje poročanje za leto 2025 je Komisija posodobila predlogo, da bi odražala spremembe, uvedene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2025/928.

3.3 Poročilo Komisije o pregledu Uredbe (EU) 2019/125

Komisija v skladu s členom 32 Uredbe vsakih pet let pregleda izvajanje Uredbe ter Evropskemu parlamentu in Svetu predstavi celovito poročilo o izvajanju in oceni učinka.

Komisija je usklajevalni skupini za preprečevanje mučenja predstavila drugo poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o pregledu Uredbe (EU) 2019/125, ki je bilo sprejeto 9. decembra 2025 in zajema obdobje od leta 2020 do sredine leta 2025[9].

Komisija je navedla, da so bila o poročilu opravljena posvetovanja z različnimi deležniki. Med njimi so bili strokovnjaki držav članic iz usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja, neformalna skupina strokovnjakov Komisije, mednarodne organizacije in organizacije civilne družbe s strokovnim znanjem na področju trgovine, povezane z mučenjem. Komisija se je članom usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja zahvalila za konstruktivno sodelovanje in prispevek k postopku pregleda.

Komisija je usklajevalno skupino za preprečevanje mučenja obvestila, da je v poročilu ugotovljeno, da se Uredba izvaja zadovoljivo ter ostaja relevantna in primerna za svoj namen. Uredba še vedno zapolnjuje ugotovljeno vrzel v nadzoru trgovine, ki temelji na človekovih pravicah, v EU. Hkrati je Komisija navedla, da se lahko nacionalne prakse za izvajanje Uredbe med državami članicami razlikujejo. Poročilo je zato nakazalo možnost proučitve nezakonodajnih ukrepov za podporo izvajanju Uredbe, kot so ocene tveganja v zvezi z izvoznimi dovoljenji, vzpostavitev kontrolnega seznama za sejme in razstave ter spodbujanje izmenjave dobrih praks med državami članicami. Poleg tega je Komisija v pregledu poudarila pomen stalnega spremljanja seznama blaga, ki ga zajema Uredba, da bi se upošteval tehnološki in tržni razvoj. V zvezi s tem je pregled potrdil ustreznost blaga in storitev, ki jih zajema Uredba, kakor je bila spremenjena z Delegirano uredbo Komisije iz maja 2025. Komisija je navedla, da je Uredba priznana kot pionirski pravni okvir in da bo kot sopredsedujoča Združenju za prepoved trgovine z izdelki za mučenje tudi v prihodnje podpirala pobude za preprečevanje trgovine z izdelki za mučenje na večstranski ravni.

3.4 Preprečevanje trgovine z izdelki za mučenje

[8] COM(2025) 704 final z dne 21. novembra 2025 in priloge 1 do 9.
[9] COM(2025) 748 final, Bruselj, 9. december 2025.

Komisija je usklajevalno skupino za preprečevanje mučenja seznanila s stanjem na področju preprečevanja trgovine z izdelki za mučenje na svetovni ravni. Uredba (EU) 2019/125 ostaja edini zavezujoči regionalni okvir, ki ureja trgovino z blagom, ki bi se lahko uporabilo za mučenje ali izvršitev smrtne kazni.

Komisija je usklajevalno skupino za preprečevanje mučenja obvestila o zadnjem poročilu[10] posebne poročevalke ZN za mučenje, ki je bilo 14. oktobra 2025 predstavljeno na zasedanju Tretjega odbora Generalne skupščine Združenih narodov. Poročilo pozdravlja spremembe glede blaga v Prilogi II k Uredbi (EU) 2019/125, od katerih je posebna poročevalka številne priporočila za prepoved že v svojem prejšnjem poročilu iz leta 2023.

Poleg tega je ob robu plenarnega zasedanja Tretjega odbora Generalne skupščine ZN 15. oktobra 2025 potekal spremljevalni dogodek o morebitni pogodbi o preprečevanju trgovine z izdelki za mučenje, ki so ga organizirale organizacije civilne družbe pod pokroviteljstvom Evropske unije, Mongolije (kot sopredsedujočih Združenju za prepoved trgovine z izdelki za mučenje) in Francije. Posebna poročevalka ZN je poudarila, da je EU pozitiven zgled, in se skupaj z organizacijami civilne družbe zavzela za globalni pravno zavezujoči instrument.

Komisija je poročala tudi o triletni resoluciji Generalne skupščine ZN o mučenju in drugem krutem, nečloveškem ali poniževalnem ravnanju ali kaznovanju[11]. Člen 23 te resolucije se nanaša na prepoved trgovine z blagom in tehnologijo, ki sta praktično uporabna zgolj za mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje. Resolucija je bila tradicionalno sprejeta s soglasjem v Tretjem odboru. Tri države so 20. novembra 2025 glasovale proti resoluciji. Nazadnje je Komisija usklajevalno skupino za preprečevanje mučenja obvestila o prihodnjem razvoju v Združenju za prepoved trgovine z izdelki za mučenje.

[10] https://docs.un.org/en/A/80/137.
[11] https://digitallibrary.un.org/record/4092657?v=pdf.